

dosar nr. 2ra-2057/2018

prima instanță, Judecătoria Chișinău, sediul Buiucani, jud: O. Parfeni
instanța de apel, Curtea de Apel Chișinău jud: E. Palanciuc, A. Malii, V. Clima

Î N C H E I E R E

07 noiembrie 2018

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ
al Curții Supreme de Justiție,

în componența:

Președintele completului, judecătorul
judecătorii

Valeriu Doagă
Tamara Chișca-Doneva
Nina Vascan

examinând admisibilitatea recursurilor declarate de Procuratura Generală a Republicii Moldova, Ministerul Justiției al Republicii Moldova și Gheorghe Botnaru, reprezentat de avocatul Dumitru Bejenar,

în cauza civilă la cererea de chemare în judecată depusă de Gheorghe Botnaru împotriva Ministerului Justiției al Republicii Moldova, intervenient accesoriu Procuratura Generală a Republicii Moldova cu privire la repararea prejudiciului material și moral cauzat prin acțiunile ilicite ale organelor de urmărire penală, procuraturii și ale instanțelor de judecată,

împotriva deciziei din 13 iunie 2018 a Curții de Apel Chișinău, prin care s-au respins apelurile declarate de Gheorghe Botnaru, reprezentat de avocatul Dumitru Bejenar, de Ministerul Justiției al Republicii Moldova și de Procuratura Generală a Republicii Moldova și s-a menținut hotărârea din 16 martie 2018 a Judecătoriei Chișinău, sediul Buiucani,

c o n s t a t ă :

La 28 noiembrie 2017, Gheorghe Botnaru a depus cerere de chemare în judecată împotriva Ministerului Justiției al Republicii Moldova, intervenient accesoriu Procuratura Generală a Republicii Moldova cu privire la repararea prejudiciului material și moral cauzat prin acțiunile ilicite ale organelor de urmărire penală, procuraturii și ale instanțelor de judecată.

În motivarea acțiunii, reclamantul Gheorghe Botnaru, a indicat că, la 19 septembrie 2014, în biroul său din cadrul Consiliului raional Rezina s-a prezentat Alexandru Vișnevschi care, sub un fals pretext, l-a ademenit la domiciliul său, amplasat în or. Rezina, unde a fost amenințat cu moartea și agresat fizic, fiindu-i cauzate conform rapoartelor de expertiză medico-legale, vătămări corporale medii și ușoare.

Reclamantul Gheorghe Botnaru, a menționat că, Alexandru Vișnevschi, a profitat de faptul că în urma loviturilor primite reclamantul Gheorghe Botnaru se afla în stare de inconștiență în antreul casei, și a sustras din gentuța reclamantului arma de foc de model „Baikal-442”, pe care o deținea legal începând cu 04 iulie

2013 și pentru purtarea căreia avea drept de port-armă, și având intenția creării probelor false pentru a fi credibilă versiunea atacului cu arma asupra sa, a efectuat o împușcătură din arma de foc în curtea casei sale și la scurt timp a apelat numărul 902 și a comunicat poliției despre faptul că a fost amenințat cu moartea cu arma în curtea casei sale de către reclamantul Gheorghe Botnaru.

Reclamantul Gheorghe Botnaru, a indicat că, Alexandru Vișnevschi, a profitat de faptul că, starea sănătății sale era rea și imposibilitatea de a se apăra și a explica adevăratele circumstanțe ale cauzei și a depus primul plângerea penală, urmărirea penală fiind pornită în privința sa, conform componentelor de infracțiuni prevăzute de art. 155 și art. 287 alin. (3) Cod penal.

Reclamantul Gheorghe Botnaru, a menționat că, fiind internat în spitalul raional Rezina, cu multiple leziuni corporale (fractură XXXXXXXX), două canale de televiziune ProTV Chișinău și Jurnal TV, au efectuat reportaje despre incidentul din 19 septembrie 2014, redând în mod tendențios cele întâmplate, bazate în mare parte pe versiunea persoanei terțe și la finalul reportajului retransmis de ProTV, postat pe site-ul protv.md la 20 septembrie 2014 și difuzat în eter direct, în cadrul știrilor de la ora 20.00 din 20 septembrie 2014 a aceluiași canal TV, Iurie Leșanu șeful secției Urmărire penală a Inspectoratului de poliție Rezina, a comunicat faptul că a fost intentată o cauză penală pe baza componentelor infracțiunilor de amenințare cu omor și huliganism agravat, iar reclamantul Gheorghe Botnaru, a fost recunoscut în calitate de bănuț în cauza penală, fără a se comunica cel puțin despre existența prezumției nevinovăției.

Reclamantul Gheorghe Botnaru, a indicat că, în cadrul intervenției în reportajului intitulat „Bătaie între funcționari publici” efectuat și transmis în eter direct la 20 septembrie 2014 de postul Jurnal TV, Iurie Leșanu șef al secției Urmărire penală a Inspectoratului de poliție Rezina, a declarat că „Vicepreședintele a scos arma din dotare pe care o deținea legal și a tras un foc de armă în jos, în sol. Pe cazul dat urmărirea penală a fost pornită pe amenințare cu omor și huliganism cu aplicarea armei. Persoana a fost recunoscută în calitate de bănuț și se află la libertate. Acum necesită un tratament medical, atât primul cît și al doilea. Dacă va fi stabilită vinovăția acestuia riscă închisoare pînă la 7 ani de zile”.

Reclamantul Gheorghe Botnaru, a relatat că, că la tentativa sa de a depune plîngere pentru amenințarea cu moartea și cauzarea leziunilor corporale de către terța persoană, a fost informat că acțiunile respective vor fi investigate după finalizarea dosarului penal în privința sa.

Reclamantul Gheorghe Botnaru, a indicat că, prin ordonanța din 17 decembrie 2014, emisă de către procurorul în Procuratura raionului Orhei, Igor Cerchez, în cadrul cauzei penale nr.2014280448, s-a dispus scoaterea sa de sub urmărire penală pe motiv că fapta nu întrunește elementele infracțiunii.

Reclamantul Gheorghe Botnaru, a menționat că, prin raportul privind consemnarea rezultatelor de urmărire penală, întocmit de locotenentul major de poliție Igor Pojar la 27 februarie 2015, în cadrul cauzei penale nr. 2014280448, s-a propus clasarea cauzei penale, avînd la bază ordonanța din 17 decembrie 2014 și raportul ofițerului de urmărire penală, la 27 decembrie 2015, procurorul Igor Cerchez, a emis ordonanța de clasare a cauzei penale nr. 2014280448.

Reclamantul Gheorghe Botnaru, a relatat că, prin scrisoarea nr.1786 din 30 martie 2015, a fost informat despre clasarea cauzei penale și despre posibilitatea înaintării plîngerii prealabile în ordinea art. 276 Cod de procedură penală pentru

intentarea urmăririi penale și investigarea infracțiunii prevăzute de art. 152 alin. (1) Cod penal, comise de Alexandru Vișnevschi.

Reclamantul Gheorghe Botnaru, a menționat că, incidentul din 19 septembrie 2014 a produs un interes sporit din partea presei locale, regionale și republicane, reclamantul și familia sa fiind permanent în vizorul presei după acest incident, nu a rămas fără atenția de rigoare nici scoaterea sa de sub urmărire penală.

Reclamantul Gheorghe Botnaru, a invocat că, în ediția nr. 13 a ziarului regional „Cuvîntul” din 03 aprilie 2015 a fost publicat articolul intitulat „Procurorii au decis: vicepreședintele Gheorghe Botnaru este nevinovat”, în care sa relatat despre ordonanța din 17 decembrie 2014 și cea din 27 februarie 2015, prin care s-a constatat nevinovăția sa.

Reclamantul Gheorghe Botnaru, a indicat că, la 14 aprilie 2015, procurorul raionului Orhei, Sergiu Bodorin, examinând din oficiu, cu titlu de control ierarhic, ordonanța de clasare a cauzei penale nr. XXXXXXXXXX, în condiții suspecte și absolut neîntemeiat, a dispus anularea ordonanței de scoatere de sub urmărire penală din 17 decembrie 2014 și ordonanța de clasare a cauzei penale din 27 februarie 2015, reieșind exclusiv din declarațiile părții vătămate, acordându-le valoare probantă, net superioară celor declarate de reclamant, concluzionând printre altele că a fost efectuată o investigație „incompletă și insuficientă”, iar „procurorul conducător al urmăririi penale prematur a ajuns la hotărârea că acțiunile reclamantului nu întrunesc elementele infracțiunii prevăzute de art.155 și art. 287 Cod penal, statuând asupra reluării investigării cazului. Conform aceleiași ordonanțe, s-a încredințat în continuare efectuarea urmăririi penale procurorului Vadim Machidon.

Reclamantul Gheorghe Botnaru, a menționat că, fiind împuternicit cu efectuarea urmăririi penale, procurorul Vadim Machidon, fiind conștient de faptul că materialele dosarului nu conțin probe referitoare la comiterea faptelor incriminate lui și cu atât mai mult referitor la existența componentei de infrațiune de huliganism, fără a mai întreprinde careva acțiuni de urmărire penală, în mod intenționat a emis ordonanța de punere sub învinuire din 24 aprilie 2015 și la 28 aprilie 2015 i-a înaintat lui învinuirea în comiterea infracțiunilor prevăzute de art. 155 și art. 287 alin. (3) Cod penal.

Reclamantul Gheorghe Botnaru, a relatat că, procurorul Vadim Machidon a prezentat ordonanța din 14 aprilie 2015, emisă procurorul raionului Orhei, Sergiu Bodorin, cu privire la reluarea urmăririi penale la 28 aprilie 2015, odată cu ordonanța de punere sub învinuire, iar deja la data de 30 aprilie 2015, a întocmit rechizitoriul la cauza penală și a transmis cauza în instanța de judecată, fără a-i acorda posibilitatea de a contesta ordonanța din 14 aprilie 2015, în modul prevăzut de Codul de procedură penală, iar în rezultat plângerea depusă de el la 05 mai 2015, în ordinea art. 299/1 Cod de procedură penală, a fost expediată în instanța de fond pentru a fi examinată odată cu cauza penală.

Reclamantul Gheorghe Botnaru, a menționat că, în cadrul examinării cauzei penale în primă instanță, acuzatorul de stat a solicitat stabilirea pentru reclamantul Gheorghe Botnaru o pedeapsă definitivă de 6 ani închisoare cu executarea pedepsei în penitenciar de tip semiînchis.

Prin sentința Judecătoriei Rezina nr.1-212/15 din 08 iunie 2016, menținută prin decizia Curții de Apel Chișinău din 16 februarie 2017 și decizia Curții

Supreme de Justiție din 19 iulie 2017, reclamatul Gheorghe Botnaru a fost achitat de învinuirea în săvârșirea infracțiunilor prevăzute de art.155 și art. 287 alin.(3) Cod penal, pe motiv că nu s-a constatat existența faptelor infracțiunilor.

Reclamantul Gheorghe Botnaru, a susținut că, pe parcursul desfășurării urmăririi penale, cât și a judecării cauzei în instanță a suportat mai multe cheltuieli, care urmează a fi compensate din contul bugetului de stat. La moment deține confirmări pentru cheltuieli în mărime de 23 000 lei.

Reclamantul Gheorghe Botnaru, a indicat că, și-a început activitatea profesională în administrația publică locală în anul 1987 în calitate de Președinte al Sovietului sătesc Echimăuți, raionul Rezina activând în această funcție până în 1992.

Reclamantul Gheorghe Botnaru a relatat că, în perioada 1992-1999, a activat în calitate de profesor în școala medie Echimăuți, educând mai multe promoții de elevi, care astăzi activează în cele mai diverse funcții în toate sferele social-economice ale țării, care însă îi poartă un profund respect reclamantului pentru exigența, corectitudinea și profesionalismul de care a dat dovadă în timpul instruirii. În anul 1999, reclamantul a fost ales în funcția de primar al satului Echimăuți, raionul Rezina, exercitându-și mandatul până în anul 2003, iar din anul 2003 până în 2012 acesta a activat în calitate de director al SRL „Mobagro”, obținând rezultate economice remarcabile.

Reclamantul Gheorghe Botnaru, a menționat că, în anul 2011, a participat la alegerile locale generale fiind candidat pentru obținerea mandatului de consilier în cadrul Consiliului Raional Rezina. În rezultatul alegerilor, formațiunea politică din care făcea parte a obținut mai multe mandate de consilieri în cadrul Consiliului raional Rezina, unul dintre care a revenit și reclamantului. În acest context, a avut un aport substanțial la rezultatele formațiunii de la alegerile locale, implicându-se activ în campania electorală, avînd o reputație ireproșabilă și bucurându-se de încrederea concetățenilor atât la nivelul a satului Echimăuți, cât și la nivelul întregului raion. Anume profesionalismul, reputația ireproșabilă și încrederea concetățenilor a determinat în mare parte alegerea reclamantului în funcția de vicepreședinte al raionului Rezina, mandat pe care l-a exercitat pînă în luna iulie 2015.

Reclamantul Gheorghe Botnaru a invocat că, în vara-toamna anului 2014, era membru al Organizației teritoriale Rezina a Partidului Liberal Reformator, urmînd ca la 20 septembrie 2014, la conferința organizației teritoriale a acestei formațiuni politice să fie ales în calitate de președinte al Organizației teritoriale Rezina.

Reclamantul Gheorghe Botnaru a menționat că, în ajunul conferinței, la data de 19 septembrie 2014, au avut loc evenimentele descrise mai sus, care în cumul cu abordarea tendențioasă de care au dat dovadă organele de drept, tratamentele umilitoare la care a fost supus reclamantul, și incapacitatea evidentă a acestora de a comunica cu instituțiile mass-media, au spulberat orice perspectivă politică a reclamantului la acel moment.

Reclamantul Gheorghe Botnaru, a invocat că, acțiunile ilegale ale procurorului Vadim Machidon, anume în ajunul alegerilor locale generale din anul 2015, l-au privat de posibilitatea de a participa efectiv în campania electorală, cu un dosar penal de rezonanță ce aplană deasupra oricăror prezumții de nevinovăție.

Reclamantul Gheorghe Botnaru, a relatat că, în opinia sa, urmează a fi efectuată o diferență clară între prezumția de nevinovăție statuat de legislația procesual-penală în cadrul unui dosar penal și șansele reale a unei persoane de a obține un rezultat favorabil în alegeri locale cu un dosar penal la activ. Însă, prejudiciile aduse statutului și planurilor electorale, nici nu pot fi comparate cu suferințele psihice pe care le-a îndurat atât el, cât și întreaga sa familie pe parcursul a 3 ani de zile.

Reclamantul Gheorghe Botnaru, a susținut că, de-a lungul vieții, el și soția sa și-au educat copiii și discipolii cu exigență, în spiritul dreptății, echității, activismului social și integrității. Reclamantul, întotdeauna a depus eforturi consistente și susținute să fie un exemplu demn de urmat atât familiei cât și subalternilor la serviciu, elevilor, consătenilor. Pe tot parcursul activității în calitate de primar a avut cerințe stricte referitor la legalitatea activității, promptitudinea îndeplinirii obligațiilor de serviciu, profesionalism, moralitate și ordine.

Reclamantul Gheorghe Botnaru consideră că, după evenimentele din data de 19 septembrie 2014, organele de drept nu doar că nu au atras la răspundere penală pe Alexandru Vișnevschi care l-a agresat (care din informațiile deținute este condamnat anterior pentru acțiuni de violență), ci din contra, l-au învinuit de comiterea unui concurs de infracțiuni, una dintre care se califică ca fiind gravă, prevăzând o pedeapsă maximă de 7 ani de închisoare.

Reclamantul Gheorghe Botnaru, a menționat că, începând cu 19 septembrie 2014 și chiar pînă în prezent, el și membrii familiei sale au fost și sunt ținta mai multor atacuri răutăcioase, bârfe, zvonuri etc., efectul cărora este foarte dificil de combătut indiferent de eforturile întreprinse. Nici măcar după rămânerea definitivă și irevocabilă a sentinței de achitare nu au fost înlăturate consecințele atragerii nejustificate a reclamantului la răspundere penală, ori în memoria colectivă a unei bune părți din concetățeni a rămas asociația personalității reclamantului cu un infractor, iar în consecință acesta este în permanentă constrâns să se justifice și să combată bârfele și insinuările ce i se aduc.

Reclamantul Gheorghe Botnaru, a solicitat încasarea în beneficiul său de la bugetul de stat a prejudiciului material cauzat prin acțiunile ilicite ale organelor de urmărire penală, ale procuraturii în sumă de 7 000 lei, a prejudiciului moral cauzat prin acțiunile ilicite ale organelor de urmărire penală, ale procuraturii în sumă de 500 000 lei și compensarea cheltuielilor de judecată.

La 16 martie 2018 în cadrul ședinței de judecată reprezentantul reclamantului, avocatul Dumitru Bejenar, a depus cerere de concretizare a acțiunii, prin care a solicitat suplimentar încasarea în beneficiul lui Gheorghe Botnaru de la bugetul de stat a prejudiciului material cauzat prin acțiunile ilicite ale organelor de urmărire penală, ale procuraturii în sumă de 23 000 lei, a prejudiciului moral cauzat prin acțiunile ilicite ale organelor de urmărire penală, ale procuraturii în sumă de 500 000 lei și compensarea cheltuielilor de judecată.

Prin hotărârea din 16 martie 2018 a Judecătoriei Chișinău, sediul Buiucani, s-a admis parțial cererea de chemare în judecată depusă de Gheorghe Botnaru împotriva Ministerului Justiției al Republicii Moldova, intervenient accesoriu Procuratura Generală a Republicii Moldova cu privire la repararea prejudiciului material și moral cauzat prin acțiunile ilicite ale organelor de urmărire penală, și a procuraturii, încasarea cheltuielilor de judecată, s-a încasat de la bugetul de stat prin intermediul Ministerului Justiției al Republicii Moldova în beneficiul lui

Botnaru Gheorghe suma de 30000 lei cu titlu de prejudiciu moral, suma de 23000 lei cu titlu de prejudiciu material și suma de 5000 lei cu titlu de cheltuieli de asistență juridică, în rest acțiunea s-a respins ca fiind neîntemeiată.

Prin decizia din 13 iunie 2018 a Curții de Apel Chișinău, s-au respins apelurile declarate de Gheorghe Botnaru, reprezentat de avocatul Dumitru Bejenar, de Ministerul Justiției al Republicii Moldova și de Procuratura Generală a Republicii Moldova și s-a menținut hotărârea din 16 martie 2018 a Judecătoriei Chișinău, sediul Buiucani, prin care a fost admisă parțial cererea de chemare în judecată depusă de Botnaru Gheorghe împotriva Ministerului Justiției al Republicii Moldova, intervenient accesoriu Procuratura Generală a Republicii Moldova privind repararea prejudiciului material și moral cauzat prin acțiunile ilicite ale organelor de urmărire penală și procuraturii și încasarea cheltuielilor de judecată.

În consolidarea soluției adoptate, instanța de apel a constatat că prin ordonanța procurorului în Procuratura raionului Orhei, Sergiu Bodorin din 14 aprilie 2015 privind anularea actelor ilegale emise de procurorii ierarhic inferior, s-a anulat ordonanța de scoatere de sub urmărire penală a reclamantului Gheorghe Botnaru, emisă de procurorul în Procuratura raionului Orhei, Igor Cerchez la 17 decembrie 2014, în cauza penală nr. XXXXXXXXXX și ordonanța de clasarea a procesului penal și a cauzei penale nr.14280448, emisă la 27 februarie 2015 de procurorul în Procuratura raionului Orhei, Jgor Cerchez. S-a încredințat efectuarea în continuare a urmăririi penale, procurorului în Procuratura raionului Orhei, Vadim Machidon cu stabilirea termenului de urmărire penală până la 15 mai 2015.

Instanța de apel a reținut că, prin ordonanța procurorului în Procuratura raionului Orhei din 24 aprilie 2015, Gheorghe Botnaru a fost pus sub învinuire în comiterea infracțiunilor prevăzute de art. 155 și art. 287 alin.(3) Cod penal.

Prin sentința Judecătoriei Rezina din 08 iunie 2016, reclamantul a fost achitat de învinuirea în săvârșirea infracțiunilor prevăzute de art.155 și art.287 alin.(3) Cod penal, pe motiv că nu s-a constatat existența faptelor infracțiunilor.

Prin decizia Curții de Apel Chișinău din 16 februarie 2017, s-a respins apelul procurorului în Procuratura r-lui Rezina, Bernaz Ion și apelul părții vătămate Vișnevschi Alexandru, declarate împotriva sentinței Judecătoriei Rezina din 08 iunie 2016, ca nefondate, cu menținerea sentinței atacate fără modificări.

Prin decizia Curții Supreme de Justiție din 19 iulie 2017 s-a decis inadmisibilitatea recursurilor ordinare declarate împotriva deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 16 februarie 2017, în cauza penală în privința lui Gheorghe Botnaru, deoarece recursul declarat de procurorul în Procuratura de circumscripție Chișinău, Cojocar Tudor a fost vădit neîntemeiat, iar recursul declarat de avocatul Belinschi Maxim în numele părții vătămate Vișnevschi Alexandru nu corespundea cerințelor de formă și de conținut, prevăzute de art. 429 și 430 Cod de procedură penală.

Instanța de apel a respins argumentele pîrîtului Ministerul Justiției al RM și a intervenientului accesoriu Procuratura Generală a RM referitor la neîncadrarea situației din speță în cerințele art. 3 al Legii privind modul de reparare a prejudiciului cauzat prin acțiunile ilicite ale organelor de urmărire penală, ale procuraturii și ale instanțelor judecătorești, argumentele respective fiind contrare inclusiv și jurisprudenței naționale, ce urmează a fi reținută cu titlu de recomandare, prin prisma principiului securității raporturilor juridice și a puterii

lucrului judecat al hotărîrilor judecătorești respective, principii instituite în jurisprudența constantă a Curții Europene a Drepturilor Omului (cauza Beian c. Moldovei).

La fel, instanța de apel a respins argumentele formulate împotriva hotărîrii primei instanțe referitoare la lipsa vreunor hotărâri judecătorești prin care s-ar fi constatat ilegalitatea vreunor proceduri realizate de organul de urmărire penală sau de procuratură, deoarece însăși pronunțarea unei sentințe de achitare a reclamantului pe motiv că nu s-a constatat existența faptelor infracționale, denotă netemeinicia argumentului nominalizat.

Cu referire la despăgubirile pretinse de apelantul Gheorghe Botnaru instanța de apel a indicat că, Curtea Europeană a Drepturilor Omului a făcut o serie de aprecieri notabile în ceea ce privește proba prejudiciului moral, constatând în repetate rânduri că proba faptei ilicite este suficientă, urmând ca prejudiciul și raportul de cauzalitate să fie prezumate. Astfel, instanțele urmează să deducă producerea prejudiciului moral din simpla existență a faptei ilicite de natură să producă un asemenea prejudiciu și a împrejurărilor în care a fost săvârșită, soluția fiind determinată de caracterul subiectiv, intern al prejudiciului moral, proba sa directă fiind practic imposibilă (cauza A. c. Norvegiei, nr. 28070/06, 9 aprilie 2009).

Instanța de apel a concluzionat că, cuantumul compensației pentru prejudiciul moral cauzat trebuie să fie echitabilă în scopul atingerii scopului legal al acesteia de compensare reclamantului Gheorghe Botnaru a suferințelor psihice și/sau fizice suportate.

Instanța de apel a mai concluzionat că, deși în speță intentarea și instrumentarea dosarului penal în privința reclamantului și mediatizarea acestuia a avut un impact considerabil asupra reclamantului, care era o persoană publică în virtutea funcției exercitate, puteau cauza reclamantului sentimente de anxietate, stres, neliniște, perturbare a vieții și neputință, disconfort și retrăire, incapacitate de a se bucura în modul convenit de garanțiile prescrise de lege, etc., atribuite și de Curtea Europeană a Drepturilor Omului la categoria componentelor prejudiciului moral, respectiv, a suferințelor psihice (cauzele Sommerfeld c. Germaniei, McFarlane c. Irlandei).

Totodată, pentru determinarea cuantumului compensației prejudiciului moral, instanța de apel a reținut că, în cadrul dosarului penal nominalizat în privința reclamantului nu au fost aplicate măsuri preventive, astfel încât realizarea drepturilor acestuia nu au fost limitate, acesta fiind achitat irevocabil prin hotărîri judecătorești. Acest fapt este relevant în contextul în care actul de îndeplinire a justiției urmează a fi apreciat potrivit jurisprudenței Curții Europene a Drepturilor Omului (cauza Amihalachioaie c. Moldovei), ca fiind un instrument de satisfacere a prejudiciului moral.

Instanța de apel a constatat că, achitarea prin sentință a reclamantului Gheorghe Botnaru este insuficientă pentru a acoperi integral suferințele suportate de reclamant, astfel încât în speță se impune necesitatea compensării pecuniare a apelantului pentru prejudiciul moral cauzat în situația expusă supra, instanța de apel apreciind că suma de 30000 lei este echitabilă, suficientă și conformă exigențelor legale. Din aceste motive argumentele reclamantului Gheorghe Botnaru referitor la necesitatea adjudecării unei sume mai mari a compensației prejudiciului moral, precum și argumentele pîrîtului Ministerului Justiției al RM și

ale intervenientului accesoriu Procuratura Generală a RM privind necesitatea respingerii pretenției nominalizate a reclamantului, sunt nefondate și combătute integral.

Instanța de apel a constatat că, reclamantul Gheorghe Botnaru era îndreptățit de a pretinde și repararea cheltuielilor de asistență juridică care erau suportate în cadrul instrumentării cauzei penale. Potrivit înscrisurilor anexate la dosar, reclamantul a suportat în cauza penală cheltuieli de asistență juridică, oferită de avocatul Gandrabur Igor, în sumă de 9000 lei, fapt confirmat prin bonurile de plată eliberate de avocat seria EZ nr. 537180 din 28 mai 2015 și seria EZ nr. 574552 din 01 iunie 2017 și oferită de avocatul Bejenar Dumitru privind examinarea cauzei penale în instanța de apel, în beneficiul căruia reclamantul a achitat suma de 14000 lei, fapt confirmat prin bonurile de plată seria PL nr. 006352 din 10 august 2018 și seria PL din 006401 din 16 februarie 2017.

Cu referire la cerințele reclamantului Gheorghe Botnaru privind compensarea cheltuielilor de asistență juridică suportate în legătură cu examinarea prezentei cauze, instanța de apel a indicat că prin prisma art. 96 alin. (1) Cod de procedură civilă, deși reclamantul a dovedit necesitatea și caracterul real al cheltuielilor respective suportate în cuantumul solicitat spre compensare, acesta nu a dovedit caracterul rezonabil al sumei solicitate. Or, reieșind din materialele prezentei cauze, obiectul acestuia nu reprezintă o novație, complexitatea acestuia nu este excesivă în contextul în care nu implică necesitatea efectuării expertizelor, audierii martorilor, etc., astfel încât prima instanță just a dispus compensarea cheltuielilor respective doar în proporție de 5000 lei.

Instanța de apel a constatat că, suma dată este proporțională, echitabilă și rezonabilă în raport cu criteriile aplicabile prezentei spețe, inclusiv cu volumul de lucru prestat de avocat în prezenta cauză, ce poate fi dedus din materialele cauzei și considerentul că pretențiile înaintate de reclamant sunt fondate doar în parte.

Instanța de apel consideră necesar de a respinge apelurilor declarate de avocatul Dumitru Bejenar în interesele lui Botnaru Gheorghe, de Ministerul Justiției al Republicii Moldova și Procuratura Generală a Republicii Moldova și de a menține hotărârea primei instanțe.

La data de 03 august 2018, Procuratura Generală a Republicii Moldova, a declarat recurs împotriva deciziei din 13 iunie 2018 a Curții de Apel Chișinău, prin care a solicitat admiterea recursului, casarea deciziei instanței de apel și hotărârii primei instanțe în partea încasării prejudiciului moral cu stabilirea mărimii prejudiciului moral în limitele rezonabile.

În motivarea cererii de recurs, recurenta, Procuratura Generală a Republicii Moldova, a indicat că, nu este de acord cu decizia instanței de apel, consideră că au fost aplicate eronat normele de drept material.

Recurenta Procuratura Generală a Republicii Moldova, consideră că, prejudiciul moral încasat în beneficiul reclamantului Gheorghe Botnaru nu este rezonabil, este exagerat și cuantumul încasării despăgubirilor urmează a fi diminuat.

La fel, recurenta Procuratura Generală a Republicii Moldova, a indicat că, instanța de apel nejustificat a admis pretențiile reclamantului Gheorghe Botnaru, în condițiile în care cauza civilă nu a fost examinată sub toate aspectele și a fost dată o apreciere incorectă probelor prezentate.

Recurenta Procuratura Generală a Republicii Moldova, a menționat că, în cadrul examinării cauzei civile de către instanță nu a fost efectuată o analiză minuțioasă a tuturor circumstanțelor de fapt și de drept, astfel instanța la stabilirea mărimii despăgubirii a omis principiile compensării rezonabile și echitabile a prejudiciului moral.

La 21 august 2018 Ministerul Justiției al Republicii Moldova a declarat recurs împotriva deciziei din 13 iunie 2018 a Curții de Apel Chișinău prin care a solicitat casarea deciziei instanței de apel și hotărârii primei instanțe cu emiterea unei noi hotărâri de respingere integrală a acțiunii depuse de Gheorghe Botnaru.

În motivarea cererii de recurs, recurentul Ministerul Justiției al Republicii Moldova, a indicat că, nu este de acord cu decizia instanței de apel consideră că au fost aplicate eronat normele de drept material, instanța a interpretat în mod eronat legea, aprecierea probelor de către instanță a fost arbitrară.

Recurentul Ministerul Justiției al Republicii Moldova a indicat că, instanța de apel eronat a menținut fără modificări hotărârea primei instanțe, în condițiile în care prevederile Legii nr. 1545 din 25 februarie 1998 privind modul de reparare a prejudiciului cauzat prin acțiunile ilicite ale organelor de urmărire penală, ale procuraturii, și ale instanțelor judecătorești, rezultă expres că pentru angajarea răspunderii statului pentru prejudiciul cauzat prin erori judiciare și urmărire penală sunt necesare unele condiții speciale și anume existența faptei ilicite, or, nu orice acțiune a organelor de drept și ale instanțelor judecătorești atrage răspunderea statului.

Recurentul Ministerul Justiției al Republicii Moldova consideră că, instanța de apel a analizat în mod arbitrar poziția participanților la proces și a evitat să se expună asupra argumentului Ministerului Justiției al Republicii Moldova cu privire la faptul că prevederile art. 6 și art. 3 din Legea nr. 1545 din 25 februarie 1998 privind modul de reparare a prejudiciului cauzat prin acțiunile ilicite ale organelor de urmărire penală, ale procuraturii, și ale instanțelor judecătorești sunt insolubile și nu pot fi aplicate separat.

Recurentul Ministerul Justiției al Republicii Moldova consideră neîntemeiată decizia instanței de apel cu privire la menținerea hotărârii primei instanțe în condițiile în care prezenta acțiune nu întrunește toate condițiile de aplicabilitate a Legii nr. 1545 din 25 februarie 1998 privind modul de reparare a prejudiciului cauzat prin acțiunile ilicite ale organelor de urmărire penală, ale procuraturii, și ale instanțelor judecătorești.

La 19 septembrie 2018 Gheorghe Botnaru, reprezentat de avocatul Dumitru Bejenar, a declarat recurs împotriva deciziei din 13 iunie 2018 a Curții de Apel Chișinău prin care a solicitat admiterea recursului, casarea parțială a deciziei instanței de apel în partea în care a fost respinsă parțial acțiunea cu emiterea în această parte a unei noi hotărâri prin care să fie admisă integral acțiunea înaintată de Gheorghe Botnaru, încasarea în beneficiul lui Gheorghe Botnaru de la bugetul de stat a prejudiciului moral cauzat prin acțiunile ilicite ale organelor de urmărire penală, ale procuraturii în sumă de 500 000 lei și încasarea cheltuielilor de judecată în beneficiul lui Gheorghe Botnaru de la bugetul de stat în volum deplin în mărime de 10 000 lei.

În motivarea cererii de recurs, recurentul, Gheorghe Botnaru, suplimentar la cele indicate în acțiune a indicat că, consideră decizia instanței de apel nefondată și neîntemeiată, fiind pasibilă de a fi casată parțial în partea respingerii pretențiilor reclamantului. Instanța de apel nu a constatat și elucidat pe deplin circumstanțele

importante pentru soluționarea pricinii, iar normele de drept material au fost încălcate și aplicate în mod eronat. Recurentul își întemeiază recursul în baza prevederilor art. 432 alin. (2) lit. a), b), c) Cod de procedură civilă.

Recurentul, Gheorghe Botnaru, a menționat că, prejudiciul moral se repară în lipsa vinovăției autorului, faptei ilicite, în cazul în care prejudiciul este cauzat prin condamnare ilegală, atragere ilegală la răspundere penală, aplicarea ilegală a arestului preventiv, sau a declarației scrise de a nu părăsi localitatea, aplicarea ilegală în calitate de sancțiune administrativă a arestului muncii neremunerate în folosul comunității și în alte cazuri prevăzute de lege.

Conform art. 434 alin. (1) Cod de Procedură Civilă, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau a deciziei integrale, dacă legea nu prevede altfel.

După cum denotă materialele cauzei, copia deciziei motivate din 13 iunie 2018 a Curții de Apel Chișinău, a fost expediată participanților la proces la data de 12 iulie 2018, prin scrisoarea de expediere nr. 7788 (f. d. 227, vol. I), însă la materialele cauzei lipsesc date despre recepționarea acestora.

Prin urmare, la caz se constată că recurenții Ministerul Justiției al Republicii Moldova, Procuratura Generală a Republicii Moldova, Gheorghe Botnaru s-au conformat prevederilor legale și au declarat recursurile în termen.

La 07 septembrie 2018, în adresa intimațiilor Ministerul Justiției al Republicii Moldova, Procuratura Generală a Republicii Moldova, Gheorghe Botnaru, au fost expediate copiile recursurilor declarate de Procuratura Generală a Republicii Moldova și Ministerul Justiției al Republicii Moldova, cu înștiințarea despre necesitatea depunerii obligatorii a referinței.

La 20 septembrie 2018, în adresa intimațiilor Ministerul Justiției al Republicii Moldova, Procuratura Generală a Republicii Moldova a fost expediat copia recursului declarat de Gheorghe Botnaru, cu înștiințarea despre necesitatea depunerii obligatorii a referinței.

La 19 septembrie 2012 Procuratura Generală a Republicii Moldova a depus referință la cererea de recurs declarată de Ministerul Justiției al Republicii Moldova prin care a solicitat admiterea cererii de recurs.

La 03 octombrie 2018 Procuratura Generală a Republicii Moldova a depus referință la cererea de recurs declarat de Gheorghe Botnaru prin care a solicitat declararea recursului inadmisibil.

Intimatul Ministerul Justiției al Republicii Moldova, nu și-a valorificat dreptul procedural respectiv și nu a depus referință în termenul stabilit.

Intimatul Gheorghe Botnaru, nu și-a valorificat dreptul procedural respectiv și nu a depus referință în termenul stabilit.

Examinând temeiurile recursurilor declarate de Procuratura Generală a Republicii Moldova, Ministerul Justiției al Republicii Moldova și Gheorghe Botnaru, reprezentat de avocatul Dumitru Bejenar, în raport cu materialele cauzei civile, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră că recursurile sunt inadmisibile.

În conformitate cu art. 432 alin. (1) Cod de procedură civilă, părțile și alți participanți la proces sînt în drept să declare recurs în cazul în care se invocă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material sau a normelor de drept procedural.

Alineatele (2) și (3) ale aceluiași articol prevăd exhaustiv cazurile în care se consideră că normele de drept material sau de drept procedural au fost încălcate sau aplicate eronat, iar alin. (4) stabilește că săvârșirea altor încălcări decât cele indicate la alin. (3) constituie temei de declarare a recursului doar în cazul și în măsura în care acestea au dus sau ar fi putut duce la soluționarea greșită a pricinii sau în cazul în care instanța de recurs consideră că aprecierea probelor de către instanța judecătorească a fost arbitrară, sau în cazul în care erorile comise au dus la încălcarea drepturilor și libertăților fundamentale ale omului.

Conform prevederilor art. 433 lit. a) Cod de procedură civilă, cererea de recurs se consideră inadmisibilă în cazul în care recursul, nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin.(2), (3) și (4) Cod de procedură civilă.

Completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră că recursurile declarate de Procuratura Generală a Republicii Moldova, Ministerul Justiției al Republicii Moldova și Gheorghe Botnaru, reprezentat de avocatul Dumitru Bejenar, nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin. (2), (3) și (4) Cod de procedură civilă.

Astfel, argumentele invocate în recursurile declarate de Procuratura Generală a Republicii Moldova, Ministerul Justiției al Republicii Moldova și Gheorghe Botnaru, reprezentat de avocatul Dumitru Bejenar, se referă la dezacordul recurenților cu soluția pronunțată de către instanța de apel, însă nu relevă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material, respectiv nu constituie temei de casare a deciziei recurate.

Totodată, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție reține că recursul, exercitat conform secțiunii a II-a, are caracter devolutiv numai asupra problemelor de drept material și procedural, verificându-se doar legalitatea deciziei, dar nu și temeinicia ei în fapt.

În acest context, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție, reiterează și faptul că procedura admisibilității constă în verificarea faptului, dacă motivele invocate în recurs se încadrează în cele prevăzute la art. 432. alin.(2), (3) și (4) Cod de procedură civilă.

În această ordine de idei, Completul Colegiului precizează că, în contextul normelor procedurale din Secțiunea a II-a, Capitolul XXXVIII Cod de procedură civilă, instanța de recurs nu verifică modul de apreciere a probelor de către instanțele de fond și de apel.

Forța atribuită unei probe sau alteia, coraportul dintre probe, suficiența probelor și concluziile făcute în urma probațiunii, sunt în afara controlului instanței de recurs.

Prin prisma art. 432 alin. (4) Cod de procedură civilă, instanța de recurs poate interveni în materia probațiunii, doar sub aspect procedural și anume dacă se invocă că instanța de apel a apreciat în mod arbitrar probele, încălcând în mod flagrant regulile de apreciere a probelor, stabilite în art. 130 Cod de procedură civilă, însă, din recursul declarat nu rezultă argumentul privind încălcarea flagrantă a regulilor de apreciere a probelor.

În acest sens, Curtea Europeană a Drepturilor Omului, a relevat în jurisprudența sa constantă, rezultând din prevederile art. 6 § 1 al Convenției Europene pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale, că nu se impune motivarea în detaliu a unei decizii prin care o instanță de recurs,

întemeindu-se pe dispoziții legale specifice, respinge recursul declarat împotriva sentinței pronunțate de o instanță inferioară, ca fiind lipsit de șanse de succes (cauza Rebai și alții contra Franței, Comisia Europeană a Drepturilor Omului, 25 februarie 1995, nr.26561/1995).

În circumstanțele menționate, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a considera inadmisibile recursurile declarate de Procuratura Generală a Republicii Moldova, Ministerul Justiției al Republicii Moldova și Gheorghe Botnaru, reprezentat de avocatul Dumitru Bejenar.

În conformitate cu art. art. 269-270, 433 lit. a), 440 alin. 1 Cod de procedură civilă, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție

d i s p u n e :

Se consideră inadmisibile recursurile declarate de Procuratura Generală a Republicii Moldova, Ministerul Justiției al Republicii Moldova și Gheorghe Botnaru, reprezentat de avocatul Dumitru Bejenar, împotriva deciziei din 13 iunie 2018 a Curții de Apel Chișinău, în cauza civilă la cererea de chemare în judecată depusă de Gheorghe Botnaru împotriva Ministerului Justiției al Republicii Moldova, intervenient accesoriu Procuratura Generală a Republicii Moldova cu privire la repararea prejudiciului material și moral cauzat prin acțiunile ilicite ale organelor de urmărire penală, procuraturii și ale instanțelor de judecată.

Încheierea este irevocabilă.

Președintele completului,
judecătorul

Valeriu Doagă

Judecătorii

Tamara Chișca-Doneva

Nina Vascan